

Materijali sa seminara "Hrvatska energetska budućnost - kako organizirati pravedan i čist energetski sustav čiju cijenu neće plaćati zemlje u razvoju?"

U organizaciji Zelene Istre se 16. i 17. studenog u Zagrebu održao seminar "Hrvatska energetska budućnost - kako organizirati pravedan i čist energetski sustav čiju cijenu neće plaćati zemlje u razvoju?". Na seminaru je sudjelovalo 20-ak predstavnika organizacija civilnog društva i građanskih inicijativa iz Hrvatske i BiH.

Cilj seminara bio je potaknuti diskusiju o "vrućim" temama vezanim za hrvatski energetski sustav i njegov utjecaj na zemlje u razvoju, odnosno osnažiti kapacitete sudionika za zagovaranje održivih i pravednih klimatskih i energetskih politika te održivog razvoja na razini Hrvatske, Europe i svijeta.

Prvi dan seminara započeo je predavanjem Barbare Kvac iz slovenske organizacije Focus o produljenju radnog vijeka Nuklearne elektrane Krško do 2043., mimo procedura definiranih okolišnim zakonodavstvom, nacionalnim, europskim i međunarodnim. Focus i partneri obratili su se slovenskoj Agenciji za okoliš koja bi uskoro trebala odlučiti o tome hoće li za 20-godišnje produljenje radnog vijeka NE Krško biti potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš. Ovisno o odluci Agencije, organizacije civilnog društva koje su prisustvovalе seminaru poduzet će eventualne daljnje zajedničke korake.

Uslijedilo je predavanje Pippe Gallop iz organizacije CEE Bankwatch Network koja je govorila o uvozu električne energije i energenata u Hrvatsku te njihovim problematičnim aspektima. Istaknula je da se energija koju uvozimo u Hrvatsku proizvodi na neodrživ način, iz ugljena i urana, te u zemljama u kojima je praksa zaštite okoliša problematična. Struju najviše uvozimo iz Mađarske i BiH, a tu su i Srbija, Slovenija i ostale zemlje. Sektor prometa velik je problem, budući da za naftu nije jednostavno pronaći zamjenu. Da sve bude i gore, uvozna nafta u Hrvatsku dolazi iz zemalja u kojima su ljudska prava sustavno ugrožena, primjerice Nigerije, Libije, Azerbajdžana ili Kazahstana.

Sljedeću prezentaciju su održali predstavnici Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost, Marijo Medić i Saša Medaković koji su predstavili Prijedlog Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva. Naveli su da se radioaktivni otpad ne smije izvoziti pa se iz tog razloga problem njegova zbrinjavanja mora riješiti na području Hrvatske. Prijedlog predviđa da se u Dvor na Uni smjesti Centar za zbrinjavanje radioaktivnog otpada, i to na lokaciji vojnog skladišta Čerkezovac. Lokaciju za otpad DZRNS je preuzeo iz već postojećih dokumenata, iako se tome već dugo i žestoko protive građani Pounja. U DZRNS-u drže da je Čerkezovac optimalno rješenje te da je čitav postupak u potpunosti transparentan, iako o javnoj raspravi, koja se održala u svibnju, još uvijek nije objavljeno izvješće.

Akos Eger iz FoE Hungary govorio je o europskom novcu u pozadini produljenja radnog vijeka zastarjelih i nesigurnih ukrajinskih nuklearnih reaktora. Ukrajina, u usporedbi s ostalim zemljama uključenim u europsku politiku susjedstva, dobiva najviše novca od EU institucija za razvoj energetskih projekata, i to u najvećoj mjeri za nuklearke. S druge strane, za rješavanje gorućeg problema energetske neučinkovitosti u Ukrajini odlazi svega 15 posto ukupnih europskih sredstava. Eger je istaknuo i primjer Njemačke, koji pokazuje koliko je, uz proizvodnju iz obnovljivih izvora, važna štednja energije. Dotaknuo se i situacije s mađarskom nuklearnom elektranom Paks II, projektom koji je predmet dviju EU istraga zbog nedozvoljene državne potpore i kršenja propisa o javnoj nabavi.

Tomislav Tkalec iz Focusa predstavio je slabo poznate probleme vezane za eksploataciju urana u Brazilu, Nigeru i Namibiji te Bugarskoj koji se odnose na zagađenje radioaktivnošću - od nastajanja ogromnih količina radioaktivnog otpadnog kamenja (jalovine) i otpadnih voda koje je gotovo nemoguće trajno održati unutar za to predviđenog bazena, do širenja radioaktivne prašine i plina, radona. Ovo zagađenje uzrokuje rak i ostale bolesti kod radnika i ljudi koji žive na području u blizini rudnika urana, dok rudarske korporacije za te probleme ne preuzimaju odgovornost jer je problematično dokazati da je baš radioaktivno zagađenje uzrok teške bolesti.

Tijekom prvog dana seminara prikazana su i dva kraća dokumentarna filma "No safe atom" i "Namibia's uranium rush".

Drugi dan započeo je predavanjem Igora Raguzina iz Ministarstva zaštite okoliša i energetike. Raguzin je pružio opsežan pregled politike klimatskih promjena te je predstavio osnovne smjernice za izradu Strategije niskougljičnog razvoja RH, o kojoj bi se javna rasprava trebala održati 2017. godine. Objasnio je da se radi o krovnoj razvojnoj strategiji na kojoj bi se trebale temeljiti i ostale strategije - energetska, prometna te strategija gospodarenja otpadom. Scenariji predviđeni stručnim podlogama za izradu Strategije uključuju i pretpostavku o radu NE Krško do 2043., unatoč tome što je ovo zasad neizvjesno, u smislu postupka procjene utjecaja na okoliš. No, pozitivna je vijest da je propali i neisplativ projekt Plomin C revizijom uklonjen iz stručnih podloga za izradu Strategije te ne čini dio niti jednog od tri moguća razvojna scenarija.

Za sam kraj seminara Ivana Rogulj iz DOOR-a je predstavila kompleksan proces izrade [energetskog modela za 2050.](#) Radi se o alatu koji nas uči o odnosu energije i klime te služi za energetske modeliranje i kreiranje alternativne, niskougljične strategije energetskog razvoja. Njegova različita sučelja namijenjena su raznim ciljnim skupinama pa se alat - koji pokazuje da zemlje Jugoistočne Europe, uključujući i Hrvatsku, mogu imati čišće, pravednije i učinkovitije energetske sustave - može koristiti i u radu s djecom i mladima u okviru obrazovnih institucija.

Sve prezentacije sa seminara preuzmite ovdje: <http://ow.ly/8Ynt307IZtG>

Ovaj poziv izrađen je uz financijsku potporu Europske unije, Ureda za udruge Vlade RH i Istarske županije. Sadržaj ovog poziva u isključivoj je odgovornosti Zelene Istre i ni pod kojim se uvjetima ne može smatrati kao odraz stajališta Europske unije, Ureda za udruge Vlade RH te Istarske županije.

Projekt financira Europska unija:

Projekt sufinanciraju Ured za udruge Vlade RH te Istarska županija:

Projekt provodi:

Partner projekta:

